

»**Grof Paližna.**« Drama u pet činova. Na-
pisao Stjepan Miletić. U Zagrebu. Knjižara
Dioničke Tiskare. 1892. 8°. Str. 154. Cena 60 kr.
— Iz »Vienca« v posebni knjigi natisnjena je
posvečena dr. Milivoju Šrepel-u. Duh te drame
nam povsem ne ugaja.

ČEŠKO SLOVSTVO.

»**Jindřich Urban.**« Drama iz praškega živ-
ljenja v štirih dejanjih. Spisal Fr. Ruth. Upravi-
l režiser I. Seifert. Podajemo vsebino tega dela,
da spoznajo čitatelji duha naše dramatike.

Prvo dejanje nam predstavlja g. Jindřicha
Urbana, moža inteligentnega, bogatega meščana
praškega in njegovo mlado soprogo, katero si
je — revno sicer, pa izredno lepo — izbral
pred osmimi leti za tovarišico. Imata tri otroke.
Mlada žena se izneveri soprogu, prodá jedno
hišo brez njegove vednosti in zbeži z zapeljiv-
cem tedaj, ko odide g. Urban zvečer po svoji
navadi v gostilno. — Drugo dejanje. Dvajset
let pozneje. Bedna krčma: v njej razuzdanost,
pijančevanje. Od zadaj so naravnani sodi z žga-
njem, zraven njih pa leži in sedi po klopih
druhal zanemarjenih človeških postav v revne
cunje zavitih. V kotu brenka nekdo na polom-
ljeno harfo, drugi pa pojó in plešejo. Prihaja
nov gost, od vseh strani ga radostno pozdrav-
ljajo: »Gospod baron, gospod baron!« Postarani,
zmršani mož z zabuhlim obrazom vstopi — to
je nekdanji Urban. S pravo zlobnostjo gleda
svoj bedni stan. Jedina želja njegova je, da bi
srečal roparja žene in sreče svoje in ga ubil.
V krčmo pride še drug gost — drugim jednak —
ravnokar izpuščen kaznjenec. Iz pripovedovanja
njegovega spozná Urban zapeljivca svoje žene,
plane nadenj, vrže ga ob tla in umoril bi ga,
ko bi drugi ne branili. Urbana zadene kap. —
Dejanje tretje in četrto. Revno stanovanje Ur-
banovo. Pri njem je le hči, ker se sin ne zmeni za
očeta. Nagloma se prikaže sestrada, upadena
žena Urbanova. Sedaj bi vsakdo pričakoval, da
ji odpusté oče in otroci in da se mir povrne
v rodbino, pa zaman. Pesnik končava dramo s
tem, da zapeljivec zastrupi sebe in zapeljanko.

Taka je ta moderna drama. Pisatelj pač ni
obogatil dramatičnega polja z lepim idealnim
umotvorom, marveč iskal je le »efekta«.

Fr. L.—r.

»**Sirotám přibramským.**« Izdali češki
umetniki v prospeh ostalih po žrtvah katastrofe.
V Pragi julija meseca 1892.

Majnikova katastrofa v Příbramu je pretresla
Čehe in vso Avstrijo. Koliko sirot, vdov in
starih roditeljev objokuje in bode oplakovalo
predraga srca! Koliko gladnih, praznih rok je
stezalo svoje roke za žrtvami v črni jami! Toda
»Čechové jsou národ dobrý!« pel je že pred
70 leti K. H. Mácha. In ko je letela tužna
novica po čeških pokrajinah, odpirale so se
povsodi roke, da bi z obilimi prispevki olaj-
šale vsaj glad in bēdo. Prispela je na pomoč
vsa češka javnost, posamičniki, korporacije, ob-

čine, dežele in država, in ti so storili svojo
milosrčno dolžnost v obili meri.

Takoj po nesreči so sklenili v Pragi češki
umetniki in pisatelji, da priredé v prospeh
nesrečnih družin dragocen in krasen »spominski
list«. Tako so tudi storili. V istini lep list, in
še lepši namen njegov! Priznavam, da so v
poslednji dobi izgubili spominski listi veljavo,
pač zbok tega, ker se zlorabijo. Kjer je kako
društvo pilo v jedni gostilni pivo, kjer se je
kak Sokol krepil petnajst let, kjer se je v čital-
nici ali besedi čitalo dvajset let, izdali so »spo-
minski list«, ki je javaljne vreden, da se o njem
govori in piše.

Naš »List« obseza štiri tiskane pôle, in
zeló spominja lista »Narod sobě«. Toda kak
je razloček! V prvem je vse veselo, zrcáli se
navdušenost in ponos nad dovršeno zgradbo
»Narodnega gledališča«. Tu je vse mrklo in tožno.
V listu je zbranih 40 pesnij, 79 aforizmov in krajših
črtic v prozi, štiri glasbene skladbe in 52 slik,
in vse je lepo mojstersko urejeno v celoto. Na
čelu publikaciji stoji prekrasen obraz Jenewe-
nove sohe sv. Václava, onega svetnika, kate-
remu že stoletja peva pobožni češki ljud: »Ne-
dej zahynouti nám u budoucím«. Za obrazom
sledi narodna Pesem »Mučedníci«. Avg. Evg.
Mužíka, v kateri veje močno duh milosrč-
nosti in prave pobožnosti. »Ne mrtvim, živim
treba vzduha, utehe; kar živim podarite, dali
ste mrtvim!« kliče pesnik po domovini. Dalje
sledé še v bogatem toku pesniški prispevki,
proze in risarije. Veliko ljubezni, navdušenosti
in usmiljenosti je tu izraženo! Prve umetelske
veličine so tu storile svojo dolžnost: da bi se
njih prispevek premenil v zlato, ki naj lajša
bēdo! Koliko je tu čislanih, znanih imen! Naj-
starejši češki slovstveniki so si podali roke z
najmlajšimi k umetelskemu delu, saj: »Umení
stírá slzy« (umetelnost briše solze), kakor pravi
F. Šubert, vodja češkega gledališča, v svojem
aforizmu.

Čitajoč ta list, čutimo njegov vzvišeni po-
men. Tak nagrobni spomenik ni bil postavljen
ni knezom, ni večjim gospodom, kakor s tem
delom preprostim ljudem, ki so umrli pri te-
žavnem delu. Umetelnost češka pa je tudi iz-
polnila dolžnost svojo. In kaj hočem tebi reči,
ljubi čitatelj? Imaš li 50 novčičev in 10 za pošto,
idi in stori tudi ti delo bratovske ljubezni.

A. Sušnik.

»**Náš Domov.**« Obrazkový časopis zabavný
a poučný pro lid. Ročník I. Redaktor Jan Janča.
Předplácí se na čtvrt' roku 60 kr., na půl roku
1 gl. 20 kr., na rok 2 gl. 40 kr. Jednotlivá
číska po 10 kr. Vychází vždy 1. a 15. dne v
měsici. Redakce a administrace v Olomouci,
Blažejské náměstí č. 5. — Ta list izhaja od
novega leta dvakrat na mesec na jedni poli.
Podoben je našemu listu. Omenjamo pa samo
to: Dasi je češki list manjši (dve pôle na mesec),
dasi ima dosti slabejšo zunanjo obliko, vendar
ni dosti cenejši. In (pozor!) uredništvo še prosi
in nabira radovoljnih prispevkov za češki list.
Takó bogati Čeh! In mi Slovenci...? Dr. Fr. L.

